

DOSTUPNOST SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO OSOBY S DUŠEVNÍM ONEMOCNĚNÍM NA ÚZEMÍ OSTRAVY

**AUTORKA: KRISTÝNA BRVENÍKOVÁ
KATEDRA PASTORAČNÍ A SOCIÁLNÍ
PRÁCE ETF UK**

2016/17

KRBRVENIKOVA@GMAIL.COM

OSTRAVA

- **kraj:** Moravskoslezský
- **počet obyvatel:** 291 634
- **důležité historické mezníky:**
 - **1229** – první písemná zmínka o (vsi) Slezské Ostravě
 - **1267** – první písemná zmínka o Moravské Ostravě
 - **1279** – Moravská Ostrava povýšena na město
 - **1782** – zahájena těžba uhlí na Ostravsku
 - **1828** – založení železáren (Rudolfova huť -> Vítkovické železárny)
 - **1924** – projekt „Velká Ostrava“: spojení Moravské Ostravy se sedmi okolními obcemi na mor. i slezském území -> vznik města Ostravy v dnešní územní podobě
 - **1941** – k Ostravě připojeno dalších osm slezských a čtyři moravské obce
 - **1994** – ukončena těžba uhlí na území Ostravy
 - **1998** – ukončen provoz vysokých pecí a výroby železa ve Vítkovicích

SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE V OSTRAVĚ

- **ekonomická situace**

- **z hlediska koncentrace pracovních míst v MS kraji má Ostrava vedoucí postavení;** v letech 2005-10 došlo v Ostravě k největšímu nárůstu obsazených pracovních míst v kraji (v roce 2010 šlo o 203 095 obsazených míst, což je 40% všech obsazených prac. míst v kraji)
- **na posílení pozice Ostravy (a ostravské aglomerace) měl vliv i příchod zahraničních investorů,** nicméně i řada místních podniků v rámci kraje má tendenci přesunovat se do zázemí Ostravy, které se ukazuje být ekonomicky stabilnější
- **po omezení výroby velkých průmyslových společností v 90. letech a uzavření dolních oblastí došlo k částečnému přesunu zaměstnanosti do služeb** (největší produktivitu a zisky vykazuje oblast IT a finančních služeb), **klíčovou roli v ekonomice Ostravy však stále hraje těžký průmysl**
- význam sektoru cestovního ruchu je v Ostravě téměř zanedbatelný (Ostrava může lákat pouze na kongresovou či průmyslovou turistiku)
- **ArcelorMittal Ostrava, a.s.** (bývalá Nová huť Ostrava) zůstává největším hutním podnikem v ČR; vliv na nárůst pracovních míst měla také výstavba **strategické průmyslové zóny v obci Ostrava-Mošnov**

SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE V OSTRAVĚ

- **sociální problémy**

- **nezaměstnanost**

- ✦ **vysoká nezaměstnanost** je v Ostravě (i v celém MS kraji) dlouhodobě přetrvávajícím sociálním problémem
- ✦ podle údajů ČSS k 31.1.2016 činila nezaměstnanost v **Ostravě 10,16%** (pro srovnání: v 1. čtvrtletí 2016 byla průměrná nezaměstnanost v ČR 4,3%); k tomuto datu bylo v evidenci úřadu práce 20 185 uchazečů o práci a 3499 volných pracovních míst
- ✦ po ukončení provozu těžebních dolů a Vítkovických železáren ztratila zaměstnání ohromná masa poměrně nízko kvalifikovaných dělníků; vysokoškolsky vzdělaní obyvatelé pro nedostatek pracovních příležitostí zhurta kraj opouštějí

- **kriminalita**

- ✦ **kriminalita je z historického hlediska výrazněji rozšířena právě v průmyslových městech** -> v současné době se v Ostravě kriminalita ukazuje být narůstajícím sociálním problémem, **index kriminality patří k těm vyšším v republice**
- ✦ mezi kriminogenními faktory řadíme faktory sociální, kulturní a ekonomické – především nezaměstnanost, bezdomovectví, toxikomanii, rozpad rodin, silným faktorem je také existence sociálně vyloučených oblastí v Ostravě

SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE V OSTRAVĚ

○ sociálně slabé a vyloučené oblasti

- ✦ oblasti, ve kterých je zvýšená poptávka po sociálních službách
- ✦ v rámci MS kraje jsou **sociálně slabé oblasti** identifikovány především tam, kde má výrazný dopad **desindustrializace** (= ztráta pracovních pozic pro nízko kvalifikované dělníky) nebo **vylidňování** -> případ Ostravy
- ✦ v období socialismu sloužila ostravská sídliště k obývání všem od dělníků přes úředníky až po ředitele; dnes dochází k přesunu movitější části obyvatelstva ve věku cca 25-35 let do suburbii (příměstských oblastí), což posiluje problematičnost vylidněných prostorů (v Ostravě především sídliště Dubina, kde jsou nejlevnější byty a zároveň vysoký podíl sociálně slabších obyvatel)
- ✦ v těchto oblastech dochází k **zvýšenému výskytu sociálně patologických jevů**, a to **především u mládeže** (od výtržnictví přes užívání návykových látek až po kriminalitu na školách)
- ✦ vyšší poptávka po sociálních službách souvisí mimo jiné i s vyšším podílem seniorů v Ostravě a jejich specifickými potřebami
- ✦ mezi **sociálně zcela vyloučené lokality** patří ve Slezské Ostravě oblasti: Hrušov, Liščina, Zárubek, Osada míru - Kunčičky, v Mor. Ostravě pak oblasti: Přední a Zadní Přívoz, osada Sirotčí a Jeremenko, 4 ulice v O.-Vítkovcích, 2 ulice v O.-Mar.Horách, 3 ulice v O.-Radvanice a Bartovice, osada Dělnická v O.-Porubě: celkem v těchto oblastech k roku 2010 žilo cca **5575 obyvatel**, z toho cca $\frac{3}{4}$ romského etnika

ZÁKLADNÍ OTÁZKY

- kde se klientům po ukončení hospitalizace v psychiatrické nemocnici dostane informací o jim dostupných sociálních službách?
- vyskytují se v Ostravě organizace primárně určené pro klienty s duševním onemocněním?
- existuje v Ostravě dostatek komunitních zařízení tohoto typu?
- má tento klient dostatek příležitostí efektivně využít svůj potenciál a volný čas?
- existuje v této lokalitě kvalitní záchranná síť v sociální tísní pro osoby s duševním handicapem v podobě např. chráněného bydlení?

ANIMA VIVA, z.s.

- hlavním místem poskytování služeb je Opava
- posláním spolku je poskytování podpory lidem s duševním onemocněním na území celého MS kraje; nabízí **sociální poradenství, sociální a pracovní rehabilitaci, přípravu k zaměstnání, vzdělávání, náplň volného času a klubové aktivity**
- první sociální poradna vznikla r.2003 v prostorách Psychiatrické léčebny (dnes nemocnice) v Opavě, která je spádovým hospitalizačním zařízením pro pacienty z MS kraje

SPIRÁLA o.p.s.

- SPIRÁLA o.p.s od 1.3. 2013 následnický přebrala činnost tréninkových kaváren **Klub Kafe Ostrava** a **Kafárna**; vychází z původních cílů z.s. ANIMA VIVA a pokračuje ve stejné činnosti
- poskytuje **sociální rehabilitaci**

Kafárna ,Ostrava-Poruba, U Oblouku 501/10

Klub Kafe Ostrava, Ostrava -Zábřeh, Čujkovova 40a

MENS SANA, o.p.s.

- spolu s Asociací Trigon tvoří **Centrum psychosociální pomoci**
- vznikla r.1996 pro podporu a rozvoj psychoterapie, ergoterapie a sociální práce zaměřené na problematiku péče o duševní zdraví a budování komunitní péče o duševně nemocné v Ostravě
- v současné době **poskytuje sociální služby, kognitivní rehabilitaci, pracovní rehabilitaci, terapeutické, vzdělávací a volnočasové programy, programy na podporu zaměstnávání lidí s duševním onemocněním a programy zaměřené na prevenci a destigmatizaci**

Centrum psychosociální pomoci,
Skautská 1045, Ostrava - Poruba

Centrum psychosociální pomoci,
Ukrajinská 1533, Ostrava - Poruba

MENS SANA, o.p.s.

Velikonoční dílna v CPP, 12.4.2017

vernisaž autorských děl klientů v Ateliéru Mlejn,
Havířov 13.4.2017

autorské čtení klientů „Čtení ze šuplíku“, Knihovna města Ostravy,
13.4.2017

ASOCIACE TRIGON

ASOCIACE TRIGON

- vznikla r.2006 jako organizace uskutečňující **obecně prospěšné projekty zaměřené především na osoby s handicapem, rodinám, rizikovým skupinám dětí a lidem ohroženým sociálním vyloučením**
- efektivní spoluprací s v oblasti vzdělávání, sociální sféry a zdravotnictví chce TRIGON zajistit komplexní služby, které povedou k **větší samostatnosti a sociálnímu začlenění lidí s handicapem do společnosti**
- **provozuje chráněné bydlení pro klienty s duševním handicapem**

Centrum psychosociální pomoci, Ukrajinská 1533, Ostrava - Poruba

DŮM DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

- nestátní zdravotnické zařízení (vznik na počátku 90.let), které poskytuje krom prevence a léčby duševních onemocnění i **intenzivní rehabilitační program včetně nácviku sociálních dovedností**
- spolupracuje s organizacemi Mens Sana a Anima Viva
- krom komplexní psychiatrické a psychoterapeutické péče **zprostředkovává klientům i sociální služby** (na vyžádání a smlouvu), které zabezpečují spolupracující organizace

SVĚPOMOCNÁ SPOLEČNOST MLÝNEK, z.s.

- příspěvkové, občanské hnutí neziskového charakteru
- vznikem roku 2014 navazuje na činnost ostravské pobočky České společnosti pro duševní zdraví
- věnuje se osvětové činnosti
- nabízí spektrum volnočasových a rehabilitačních aktivit (výlety, kulturní akce, arteterapie, psychoterapeutická skupina atd.)

Vystoupení členů společnosti
na kulturní akci „Advent plný křídlení“ 2016, Ostrava - Vítkovice

Vánoční besídka 2016, v sídle společnosti,
Mor. Ostrava a Přívoz

CHRÁNĚNÁ BYDLENÍ

- na území Ostravy poskytují možnost chráněného bydlení osobám s duševním onemocněním tyto organizace:
 - **Centrum pro zdravotně postižené Moravskoslezského kraje o.p.s.**
 - **Charita sv. Alexandra**
 - **Asociace Trigon**

Charita sv. Alexandra, Ostrava - Kunčičky

ZDROJE

- úvodní informace o lokalitě pocházejí z veřejně publikovaných zdrojů:
 - <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&filtr=G~F M~F Z~F R~F P~ S~ U~501 null &katalog=30853&pvo=ZAMDo04&pvokc=65&pvoch=8119&c=v3~2 RP2016MPO1DPPDM>
 - <https://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/ke-stazeni/development-newsletter/2012/rijen/c-documents-and-settings-novotnaan-plocha-oer34-dokumenty-newsletter-2012-aajen-kratka-socioekonomicka1-2-atlas-msk-socioekonomicka1-2-atlas-msk-2012.pdf>
 - http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-lokality/doc_download/50-popis-socialn-vylouenych-romskych-lokalit-v-regionu-ostravska-kvasnika-r-2010
- fotografie exteriérů jsou, není-li uvedeno jinak, vlastní autorky prezentace
- informace o organizacích samotných a fotografie interiérů zachycující tváře konkrétních osob pocházejí z veřejných internetových databází představených organizací a jsou použity s jejich souhlasem:
 - www.animaviva.cz
 - www.spirala-ops.cz
 - www.facebook.cz/menssana
 - www.facebook.cz/klub.mlynek
 - www.klubmlynek.cz
 - www.cpz-msk.cz
 - www.charita-sv-alexandra.cz

